

הכל מעריכין פרק ראשון ערכין

5

עין משפט
נר מצוה

עב א מיי פֿירט מהל' מהל' זקן
מחול הל' כד טעשה'ל
ח'מ פ' ח'י טעשה'ל
עג ב מיי פֿירט מהל'
סאדערין הל'ה ופֿירט
מהל' שגות הל'ה:
עד ג מיי פֿירט מהל'
סאדערין לעלד:
עה ד מיי פֿירט מהל'
מאכלות אקורות הלל
כב:
עו ה מיי פֿירט מהל'
סאדערין לעלד:
עז ו מיי פֿירט מהל' נחלות
הל'ה:
זכמ' ובלמ' אפ' עשין ו
טעשה' חו"מ פ' רעו טעף
ה:
עח ז מיי פֿירט מהל' שבת
הללס טו טעשה' אר"ח
ה' של טע' ה:

שינויי נוסחאות

[illegible]

רבינו גרשום

[אמר רב יוסף במלואו בן:]
היה זה מפורז. על מה שהיה
 וזהו לו לחפור ששאל
 הרבם: **אלא שאת שם** את
 הדין ורשע ויהי לחפור חייבין
 לשלם וקשיא למיז מלוה
 הכתובה בתורה לאו ככתובה
 בשטר דמיא? **[אמר ר' יוסף:]**
 לעולם לא ככתובה בשטר
 ויהי אלא ששם חייבין
 וידיען ששעמו בעל הבור
 בדין ונתחייב קודם שמת:
 היכלתו חייבין **[חייבין:]**
 לא היה לה
 שחזק לקיים בדין: **ששאלא**
 שור בעל הבור טרפה וקם
 בדין ויהי דמיא: **ואת הני** רב
 בריא וקריי ויהי ששבור שור
 בפליתא בעל הבור ששחיל
 איהו אדמה ומתו ששחיל
 אדמה אדמה וקברו דאי
 באר לא לעמוד בדין:
 לעולם לאו ככתובה בשטר
 כגון אמרי בדין וידיען
 כגון אמרי בדין וידיען **אמאי**

פריש קרבן ואח"כ נגמר דינו
וְזָקְקִין לוֹ לַעֲבֹד עַד שִׁפְיֹרִישׁ
יָן לַעַד זֶה שֶׁתֵּלֵד אֵלָּא מִמִּיתָן
אֵם אַחַד מֵהֶן שׁוּגָג (או אֵם
יָן עֶקֶר, לְעֵצָה: שְׁלֵא אִתּוֹ
תְּנוּלָה בְּפִי הַכֹּל הִילָכְךָ מִכֵּין
בְּנִכְסֵי הָאֵם לְהַנְחִיל לְאַחֶיו
הָאֵב יוֹרְשֵׁין זֶה אֵת זֶה: אֲבָל
אִמּוֹ וְאִין הֵבֵן יוֹרֵשׁ אֵת אִמּוֹ
וְלִירִיתֵיהֶן לְאַחִין: מִיִּפְתָּא
הָהוּא שִׁפְיֹרִישׁ. שְׁלֵא פִירְכּוֹס
סָס הֻנֵּב:

דברי הימים ב' כ"ג

מִיתִיבִי בור ברה"ה. לרצה פריך דלמר לעיל מלוה הכמזשה
צמורה לאו כמזשה צטער דמיא וכן טו העמקין ר"ת
בספרו ומי' נמי למפרך לרב יוסף דהא סבר נמי שיעבדלא לאו
לדוריימא אלא' פירש דבריו יומ' : **אמר** רב אידי א"ר בשעמד
בדין. לאו משום קושיא דרבה משני
רב הכי שהרי רבה שנים רבות אחר
רב היה אלא משום דפרכינן על
מנייה צברק גט פטור (ב"ב דף קסא) :
דלמר הכס דמלוה על פל אינו גובה
מן היורשין ולנפשיה משמי :

דיתבי רייני אפומא דינדא
ומ"מ אינטערדיק למימר מת
וקצרו דס"ד דענין יבא צעל השור
ועמוד על שורו (מקדשה 77 י"ע).
קמ"ל דשפיר עמד עליה:

מזוין ע"יזו מרס חטאתו ומרס
אשמו. לזין חטאת [ואשן]
קריצה לאחר מיתתו אבל עולתו
קריצה: ע"י ישיבה השובר
בז' פרש"י קודם שנגמר דין
ויהא לזיוצא ליהרג קאי וכל היולא
ליהרג לאחר גמר דין כדמשמע בכל
הנהו למדבר לעיל בפתח' בשמעתי
וכן משמע בפר' כל הגט (גיטין דף
סח:). דמדבר ביוצא לידון ויוצא ליהרג
והיוני טעמא דרישא לזין ממתין
משום עיני דין י"ז (כלל) כדמשמע
פרק אחד דיני ממונות (פאהד"ק דף
לח:). לזיכא עיניו הדין אלל לאחר
גמר דין מדקאמר היכי ליעבד
לדיניה בשעלי שבתא ולגמר דיניה
בשבתא וליקטיליה בחד בשבתא נמצא
אתה מענה לא דינו וכו' וכן קאמר
ליגמר דיניה בחד בשבתא קאמר משו
לטעמיהו ולעניו לא חיישין:

הדרן עלך הכל מעריכין

ממתינין לה עד שתלד ישבה על המשבר ממתינין לה עד שתלד
האשה שנהרגה נהנין בשערה יבהמה שנהרגה אסורה בהנאה: גמ' פשיטא
נופה היא איצטרך ס"ד אמינא הואיל וכתבי יכאשר ישית עליו בעל האשה
ממונא דבעל הוא ולא ליפסדיה מיניה קמ"ל ו'אימא ה"נ אמר רבי אבהו
אמר רבי יוחנן אמר קרא ו'מותו גם שניהם לרבות את הוולד והאי מיבעי
ליה ^אעד שיהו שניהן שוין דברי רבי יאשיה כי ^בקאמרת מגם: ישבה על
המשבר וכו': מ"ט כיון דעקר גופא אחרינא הוא: אמר רב יהודה אמר
שמואל האשה ה'יוצאה ליהרג מכין אותה כנגד בית הריזן כדי שימות הוולד
תחילה כדי שלא תבא לידי ג'יוול למימרא דהיא קדמה ומתה ברישא והא
קיימא לן דוולד מייית ברישא ^אדתנן י'תניק בן ^ביומו נוחל ומנחיל ^גואמר רב
ששת נוחל בנכסי האם להנחיל לאחין מן האב דווקא בן יום אחד אבל
עובר לא דהוא מייית ברישא ואין להן יורש את אמו בקבר להנחיל לאחין
מן האב הני מילי לגבי מיתה ^אאידי דוולד זוטרא חיותיה עיילא טיפה
דמלאך המות ומחתך ^בלהו לסימנין אבל נהרגה היא מתה ברישא והא הוה
עובדא ופרכים עד תלת פרכוסי ^אמידי דהוי אונב הלמא דמפרכסת א"ר
נחמן אמר שמואל י'האשה שישבה על המשבר ומתה בשבת מביאין
סכין ^אומקרעים את כריסה ומוציאין את הוולד פשיטא מאי עביד
מחתך

מחלת

ללחצי מאביו שאינן בני אמו דלי לאו הוא הוו ירמי לה קרוביה
 דללא ירמי לה קרובי העובר דהוא מת ברישא: ומשני י"מ. דהוא
 מימי הוא ברישא והא הוה עובדא ופרכסם לאחר מיתת אמו: ונז
 ומקדעין אס כריסא. דזימנין דמיקרי דהיא מייתא ברישא:

מחמת

[illegible]

(א) לחורם עמידה ב"ד. שאין אמה יכול להחזירו לז"ד ולעמוד דצד
 על מה שהחל שאין מעניין את דינו: מכלל דה"ק סבר דו'. בתמיה:
 והרגו. השור הרג את החופר: פטור. בעל השור: חייבין לשלם.
 ולמלא מלוה הכתובה בתורה ככתובה בשטר דמיא וקשיא למאן דאוקי
 פלוגמיהו דרבי יוסי ודא"ר דמתני'
 באם הויק [ו:] דא"כ קשיא סתמא
 אסתמא. ואיכא דמותביה הך תיובתא
 לה"ש בן אלעזר אכל פליאה צעני
 היאך יכול להקשות הא ר"ש מנא
 הוא ופליג: כשעמד דין. קודם שמת
 ומייצבוו לשלם לפיכך גובה מן
 הירשין דכיון דדינו מרוק לשלם ה"ל
 כמלוה בשטר: והא מי תגא מה
 וקצרו. השור צנור כגון שהפיל עמו
 חוליא ^{יב} ואפ"ה חייבין יורשין:
 ויולנתא. הא דקמני יורשין חייבין
 כגון דייטני דייני אפומא דצירא
 ומייצבוו מיד לשלם: מוין עליו.

וּזְרָקִין שֶׁבִּצְלוֹ דָם חֲטָאֲתוֹ וְאִשְׁמוֹ
וְלֹא הָיָה כְּחֲטָאֵת שְׁמֹתוֹ צַעֲלִיהָ כֹּל
וְזֶמֶן שֶׁלֹּא נִהְרָג: **הַעֲלָה** בְּשׁוּגָה צְלוֹתָהּ
שָׁעָה שִׁילָל לִיִּהְרָג כְּגוֹן שֶׁרָאָה
חֶלֶץ וּכְצֹר שׁוֹמֵר הָיָה וְאִכְלָו: אִין
וּקְקִין לוֹ. שִׁפְרִישׁ קֶרֶב לִיקְרֵב:
מַעֲנִי שְׂאִין מַעֲנִין אֵם דִּיעוֹ. שִׁמְחִינוּ
מִלְּהוֹרָג עַד יוֹ שֶׁשְׁמֹתוֹ הִזְכָּר וְזֶרֶק
הַדָּם שְׁעִינֵי הָדִין הוּא: **יִרְשָׁא נָמִי**.
קִדְמִי כְּחֲטָא קֹדֶם לֶכֶן מִזִּין עֲלִיו
הִרְיָ מִמַּחֲשֵׁמֶת לוֹ עַד שֶׁשְׁמֹתוֹ וְזֶרֶק:
מִתְנָה אִין מַמְסִיחַ לֵשׁ עַד

באותה שעה אין נז
בדירה בד"א שהיה
אבל אין זבח זבוח
ישהיה זבח זבוח בא
זבוח נעשה כמי שה
נזקקין לו: מתני' יאה
ממתינין לה עד ש
האשה שנהרגה נהני
זופה היא אינומור
שפלה. אלף הורגין ולדה עמה דחד
נופא הוא: ישנה על המשכב. קודם
שגמר דינה: ממתינין לה עד
שפלה. לכיון דעקר ועז ממקומו
גופא אחרינא הוא: נהנין בשערה.
ובגמ' מפרשטעמא: אסורה כהנאה.
דקדק' (פסחים דף כז:) ובעל השור
נקי מ' כאלם שאומר לחבירו יאל פלוני
נקי מנכסיו ואין לו צדן הנאה של
כלום: גמ' ירצום אף הולד.

קס"ד משניהם יליף מדה"ל למיכתב ומתו ואנא ידענא דלין ומתו ^(א) פחות משנים ^(ב) : שניהם מיותר לדרשה: שניסן שזין. הנוסף והנואפת יהו בני עונשין אבל אם היתה היא קטנה והוא גדול או הוא קטן ולאו בר עונשין והיא גדולה ובר עונשין אין הגדול נהרג: ומשני ^(א) אנו מגם ילפינן: ^(ב) יוני ינונ. ששם היא חיות בזול ינא לאחר מיתת אמו וינוול הוא: נותנא אם נפלה לו

מִן הָאֵלֶּה הֵי מֵלֵךְ
דְּמֵלֵאךְ הַמּוֹת וּמַחֲתֵךְ
עוֹבְדֵי אֱלֹהִים עַד תֵּת
נַחֲמָן אִמְרֵי שְׂמוּאֵל
סִבִּין וְיִמְקַרְעִים אֵל
יְרוּשָׁה בִּזְיוֹן וְכִּיּוֹן מִתּוֹ מִנְחִילָה
לְקַרְבּוֹ מֵאֲבִיו: וְאִמְרֵי רַב שָׁשׁ.
הֵאָּ נִחַל וּמִנְחִיל לִיכָּה לְאֶקְוִמִי
נִכְכֵּי אֲבִיו דְּלִיכָּה לֹא אֲחִילִיד אִיכָּה
הוּא יִרְמִי קַרְבּוֹ נִכְכֵּי אֲבִיו אִיכָּה
דְּלִיכָּה בְּנִים: אֲלֵּא נִחַל נִכְכֵּי אִמְרֵי.
אֵל מִתָּה בִּזְיוֹן וְאִפִּי הוּא מִתָּה בִּזְיוֹן
וְלֹא אֲמִירִי נִפְל הוּא וְאִינוּן בֶּן מַחֲלֵה: אֲבָל עוֹבֵד. אִם מִתָּה מַעֲבֹד
מִיִּית בִּירְשָׁא לְגַבִּי מִיִּית כְּשֶׁהִיא מִתָּה מִיִּית עֲלֵמָה: וּפְרִיִּין וְגַבִּי מִיִּירָה
הַלְטָה. אִם חוֹתְכִין אֲוֵתָה מִפְּרִסְכָּה הַחֲמִיכָה וְאִפִּי שְׁאִין בָּהּ

לאחר גמר דין ומסתבר לקרא דומתו וכן שניהם איתן כל לאוקמי בגמגמי דניה למיתה קדימין נמו דין
 פשוט לשמיה ולמכ עניי הדין היכלך ואחר גמר דין אייתי ואפי' הכי כיון דנעקר בנפס נשוא חאורגא
 מתני' דאחלות (פ"ז מ"ז) מחייב לאי' פ"ב בן שורר ומורה (סתהרין ע"ב) אלא המקשה לילך מחמתין
 מאבר מבר שחייך קדמין לחייו ראש ואשון אין נוגעין בן, אלאמל כל זמן של חאורגא ראשו מתני'
 ונא הוא המסתמית כל מוסמך בדעל אשון בלא נעקר נמי חוראן אמרין המסתמית כל חאורגא שמומא
 וניחוס וקשה הדין דומתו לראשון מחללי עליו את השבת כדאמרין בשעתמין אלא אלא רבא אל
 היכלך ואחר חאדיש כספס פקוח נפשות מחללי עליו את השבת, בן במתמיתין המסתמית כל כיון
 ובמתני' דאחלות דחיון ספק נפש מפני נפש דרא ומצליין את זממיהו דחאורגא ויכ' בגמס לר"י
 (הנשחרין) (סתהרין ע"ב) גנוסס יתי אדם ההורג קטן מחללי עליו את השבת עכ"ל הראש
 ש"י. ויח' אלא שנתן בן ירמיה' פ' לאפקוד גרול בעל פה קטנא מאורסין כדאמרן בבבאבא (נטי).
 ויעקבב' ברא אדמ' מבר (סתהרין ע"ב) לר"ם מסקילה ממעת' ליל כלומא שון הבעל בקסילה ואחר
 ילד ועתה קא' מייתי' עד מייתי' עד שנתהרין (ע"ב) אלא כל קטנא מאורסא שון אחיה ענה
 ח"י מלי' עני' מיתה גליון. והיינו דאמרין בבבאה המקשה (חולין ע"ד) החוטא את הבתמה ומצא
 אשפר שאל אתו אבל שנתן בן חאורגא' בשלחי פ' חולין (דף ה"ה) גבי יצא דופן דומתו אלא
 דאיש' וי' (ע"ב) (נבדה) בן יצא דופן חאורג' דין מ' (ע"א) ד' בנהגין וכו' מ' שמת (נבדה) דף קמב
 אלא עני' ב' השקמה איהו לא נפלו הנסיסין לו דהר' מני' שהוא קבך ואור ירש את א' ואל' תסחוס
 דהר' מא' דרעטא מאי כל זמן שחורבו במא' וכן הערבו ע"ב ח' דאמרין בסי' דהר' א' לא תסחוס
 עובר במעיה ופתחו הפתוח הסחוס וסחוס הסחוס ואינו נז' מאותה ענה על ידי האל ומ' ע"י האם הדטי'
 ע"ב מ' פיר' דין קדוקי ליל מלוה ע"ב על כוליו עכ"ל אלאמל אלא ככתובת בשם דמיא, אלא שמשל דא' ואל'
 דעמד בריא אמ' נפאק מימי' בן חא' אפי', וי"ל לירבואא נקט'

מסורת הש"ס

[illegible]

ורה אור השלב

1. וְכִי יֵצְאוּ אֲנָשִׁים וְיִגְדְּלוּ
אִשָּׁה הָרָה וְיִצְאוּ לְיָדֶיהָ
וְלֹא יִהְיֶה אִסּוֹן עָנָשׁ יַעֲנֵשׁ
בְּאֲשֶׁר יֵשִׁית עָלָיו בְּעַל
הָאִשָּׁה וְיִתֵּן בְּפָלְלִים:
שְׁמוֹת כֹּא כֹב
2. כִּי יִמָּצֵא אִישׁ שֹׁכֵב עִם
אִשָּׁה בְּעֵלְתָּ בְּעַל וּמֹתוֹ עִם
שְׁנֵיהֶם הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִם
הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה וּבִעֲרָתָ
הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל:
דְּבוּרִים כֹּב כֹּב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לרבות וכו'
פחות משנים ופריך שניהם
כז"ל והד"א:

גליון הש"ס

ע"א תוס' ד"ה מעוברת:
במתינין. ע' סוטה דף כו
בנפשות: מתני' אין
זה צ"מ ד' ט ע"ב והלכתא
בגמ' והילכתא דייחבי. עין

מוסף רש"י

[illegible]

שיטה מקובצת

שבעה על המשבר. פרשי
קודם גמר דין ולא נהירא
לדיוצאות ליהרג קאי ויוצאת
ליהרג היינו אחר גמר דין
לדמוח בגיטין בפ' כל הגט
(נחמ' דתנן עיר שהקיפוה
בחרום וספינה המטורפת
במים והיוצא לידון וכו' אבל
עיר שכבשה כרקום וספינה
שנאבדה בהם והיוצא ליהרג
נותנין עליהם חומרי חיים
'וכו' ועוד קשה לי נפלו
בדידה (בלא) ביבשה על